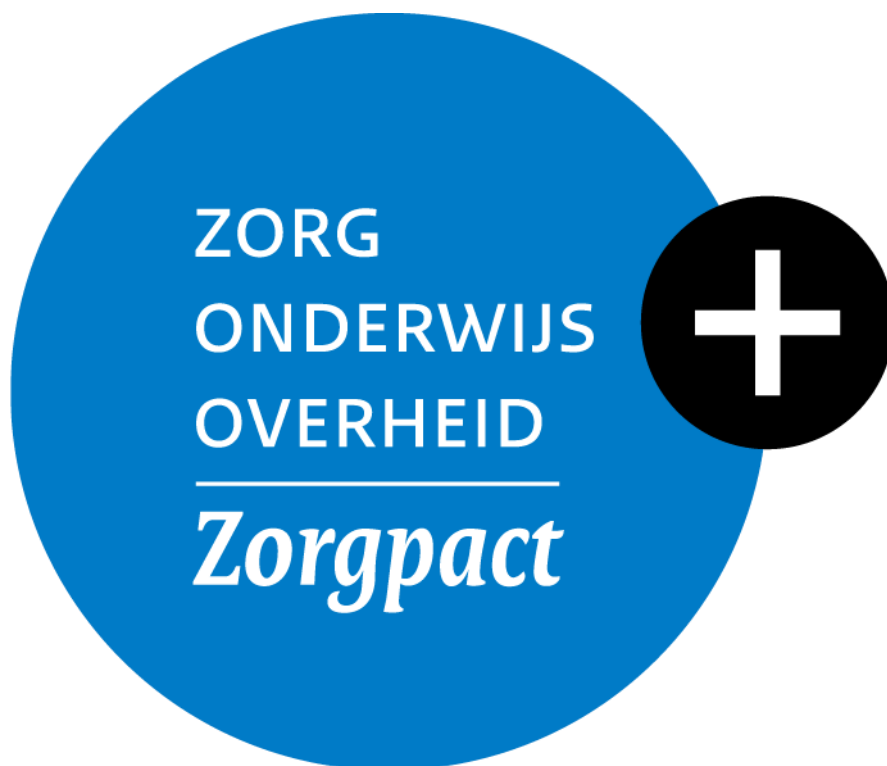

PORTRET

Leren in de praktijk

**Wijkleercentra
Achterhoek en Liemers (mbo)**

We zien dat leren in de praktijk steeds belangrijker wordt als gevolg van de veranderingen in zorg en welzijn. Daarom is leren in de praktijk één van de thema's van het Zorgpact. Bij leren in de praktijk wordt onderwijs (deels) verplaatst naar de werkvloer met leercoaches of docenten op de werkplek. Het Zorgpact is een lerende gemeenschap gestart rondom de koplopers die een goed voorbeeld hebben van leren in de praktijk. Dit portret beschrijft de aanpak van leren in de praktijk bij Koploper [Wijkleercentra Achterhoek en Liemers](#).

Wat is het doel?

Het doel is toekomstbestendige contextrijke zorg- en welzijns onderwijsvormen te ontwikkelen en zo in te spelen op de toenemende complexiteit van de zorg en het tekort aan stageplaatsen.

Casus: Wijkleercentra Achterhoek en Liemers (Graafschap College) voor mbo-studenten

Het wijkleercentrum is een nieuwe onderwijsvorm waarbij het leren van de student en de vraag uit de praktijk samen komen. Het concept wijkleercentra in de Achterhoek en Liemers is een samenwerking van het Graafschap College, zorg- en welzijnsinstellingen en gemeenten. Er is een infrastructuur gebouwd bestaande uit 21 wijkleercentra, 21 wijkdocenten en een digitale leeromgeving.

In 2014 en 2015 zijn pilots uitgevoerd. Met ingang van 2016 zijn bij alle deelnemende opleidingen de wijkleercentra (het practicum) onderdeel van het curriculum. Alles wat beroepsgericht is (dus niet de vakken Engels en Nederlands) wordt in de praktijk aangeboden. Vooralsnog gaat het om 4 tot 8 uur per week.

Studenten maken nu vanaf het eerste jaar kennis met de zorgvrager. Kenmerkend aan de Wijkleercentra is dat het een doorgaande ontwikkeling is en geen afgerond concept. Overal waar *is ontwikkeld* staat wordt ook nog steeds *wordt ontwikkeld* bedoeld.

Voor wie

Mbo niveau 1-4: opleidingen: Verzorgende, Verpleegkunde, Maatschappelijke zorg, Dienstverlening (voorheen helpende).

Invulling*Wijkleercentrum*

Een wijkleercentrum is een fysieke locatie in de wijk, bijvoorbeeld een buurthuis of bij een organisatie, bijvoorbeeld een zorginstelling, waar studenten elkaar treffen. Alle lerenden uit de wijk leren van en met elkaar, ook interprofessioneel. Ouderejaars begeleiden jongerejaars, hogere niveaus de lagere niveaus, maar ook andersom. De studenten ontmoeten elkaar 4 uur per week in het wijkleercentrum. Daarnaast lopen ze stage in een instelling of bij een organisatie.

Wijkdocent

Een docent van de school, de zogenaamde wijkdocent, is één of meerdere dagdelen aanwezig in het wijkleercentrum. Hij of zij ondersteunt bij het werken aan praktijkopdrachten, organiseert intervisie- of themabijeenkomsten en leren van elkaar. Ook onderhoudt de wijkdocent het contact met de praktijkopleider en heeft een signalerende rol in het proces. Er is telefonisch, mail- en/of skypecontact tussen studenten en de wijkdocent.

Digitale leeromgeving

De digitale leeromgeving is ontwikkeld door de initiële opleiding en de afdeling contractonderwijs. Deze omgeving ondersteunt het 'just-in-time-leren' op individueel en groepsniveau. Lerenden kunnen zelfstandig aan de slag met de digitale omgeving.

Practicum: voorbeeld van een van de nieuwe vormen van leren in de praktijk

Practicum is een vorm van leren in de praktijk waarbij de student ervaring opdoet in het werkveld onder begeleiding van de wijkdocent, in nauwe samenwerking met het werkveld. Vooral nog gaat het om 4 tot 8 uur per week in begeleide onderwijstijd. Voorbeelden zijn: het maatjestrage, ondersteuning in de huiskamer, projectonderwijs in het werkveld. De student werkt onder begeleiding van de wijkdocent aan beroepscompetenties terwijl hij een zinvolle bijdrage levert aan de maatschappij en kennis maakt met de participatiemaatschappij met al haar ontwikkelingen. Het leren van de student en de vraag van de maatschappij komen bij elkaar.

Wat is nieuw?*Vanaf het eerste jaar*

Wijkdocenten worden meegestuurd met de studenten, hierdoor is het geen belasting voor de zorginstelling om eerstejaars op de werkvloer ervaring op te laten doen. Daardoor is het geen probleem om zorginstellingen aan dit concept te verbinden.

Didactiek

Een uitdaging is dat het leren in de praktijk vraagt om een andere didactiek. In plaats van klassikaal onderwijs, just-in-case, naar just-in-time en van werken in homogene groepen werken in heterogene groepen waarin alle leerjaren en verschillende opleidingen/disciplines deelnemen. De ontwikkeling van de student en de ervaring van de student staan steeds meer centraal in het onderwijs, in plaats van het leerplan en de daarbij horende leerstofordening. Dit vraagt andere vaardigheden van de docent (coach) en gebruik van ander leermateriaal.

Veranderende rol docent

De rol van de docent is veranderd van alleen lesgeven in de onderwijsinstelling naar een combinatie van lesgeven en coaching van studenten in het wijkleercentrum ('coaching on the job'). Er vindt meer afstemming plaats tussen werk- en praktijkbegeleider en wijkdocent. Deze afstemming is niet alleen inhoudelijk maar gaat ook over de wijze van begeleiden. Ook hier gaat het om leren van en met elkaar. De wijkdocent staat dicht

bij de praktijk en heeft een ambassadeursrol. Hij of zij verbindt daarmee school en het werkveld en de studenten.

Hbo betrokken

Het betrekken van hbo-studenten vindt op kleine schaal plaats als de situatie daarom vraagt. Dit ontstaat vaak in een bepaald wijkleercentrum. Zo wordt er in het wijkcentrum in Terborg op dit moment geëxperimenteerd met het betrekken van (para)medische hbo-studenten bij het wijkleercentrum.

Permanent leren

De begeleiding en leerstrategie bereidt studenten voor op permanent leren, bijvoorbeeld door studenten te stimuleren op zoek te gaan naar kennis en vaardigheden en dit te delen met andere studenten en collega's.

Hoe is het doel bereikt?

Het wijkleercentrum is het resultaat van een herijking van de samenwerking tussen zorginstellingen en het Graafschap College. De deelnemende partijen zijn aan de slag gegaan via het principe 'gewoon doen, goed monitoren en zo nodig bijtijds bijstellen'.

Financiering

Het nieuwe onderwijsconcept wordt uit de reguliere onderwijsbekostiging betaald, waarbij in een deel van de begeleide onderwijstijd (mbo) in de praktijk plaatsvindt en niet in de school.

Kritische succesfactoren

- Logoloos samenwerken
- Gewoon doen en op tijd bijstellen
- Je niet te veel laten remmen/belemmeren door de bekostigingssystematiek

Begrippen

Just-in-time-leren

Binnen het reguliere onderwijs wordt veel kennis "overgedragen" voor het geval de lerenden dit ooit nodig hebben. Veel onderwijsvernieuwers, en met name zij die veel heil zien in (t)e-elearning, bekritisieren dit "just-in-case" leren. In plaats daarvan zouden lerenden feitenkennis moeten ontwikkelen op het moment dat ze dit nodig hebben ("just-in-time").